

Raadsbesluit
Zaaknummer: 179040

Gewijzigd Raadsbesluit

De raad van de gemeente Maasdriel,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 april 2021,

gelet op de klimaatwet,

besluit:

1 Bijgevoegde "Visie zon en wind Maasdriel" vast te stellen.

2. Veranderen in 5.2 (infrastructuur, spelregels zon, pag 40) bij de derde bullet, tweede zin:
Deze zal als maatschappelijke tender (volgens de handreiking van het Gelders Energie Akkoord) op de markt worden gezet.

Aldus vastgesteld door de raad van Maasdriel in zijn vergadering van 10 juni 2021.

De gemeenteraad voornoemd,

de (plv) voorzitter, A.C.G. de Leeuw

in opdracht,
de griffier,

mw. drs. H.P. van Ommeren

Samenvatting raadsvoorstel

Onderwerp : Visie zon en wind Maasdriel

Kern van het raadsvoorstel

Voor u ligt de Visie zon en wind Maasdriel. Met het vaststellen van deze visie geeft u richting aan en biedt u kaders voor het ontwikkelen van projecten voor de opwek van zonne- en windenergieprojecten in Maasdriel.

Gerelateerde raadsstukken

- De consulterende memo welke in de commissie van 24 maart 2021 is behandeld maakt onderdeel uit van bijlage 3 bij dit voorstel

Kerkstraat 45
Postbus 10.000
5330 GA Kerkdriel

T: 140418
F: 0418 638 800

info@maasdriel.nl
www.maasdriel.nl

IBAN:

NL47 BNGH 0285 0819 26

Raadsvoorstel

Onderwerp	: Visie zon en wind Maasdriel
Zaaknummer	: 179040
Datum collegevergadering	: 20 april 2021
Datum raadsbesluit	: 10 juni 2021
Datum raadsvergadering	: 10 juni 2021
Portefeuillehouder	: Wethouder Van Hoften
Inlichtingen bij	: Gemeente Maasdriel, Team Ruimtelijke Ontwikkeling MSD, Astrid Zweerus

Voorstel

1 Bijgevoegde "Visie zon en wind Maasdriel" vast te stellen.

Inleiding

Op basis van het Klimaatakkoord geldt landelijk de doelstelling om de CO₂ uitstoot in 2050 met minimaal 95% te reduceren en met 49% in 2030 ten opzichte van 1990. In Gelderland hebben alle gemeenten, met het onderschrijven van het Gelderse Energieakkoord (GEA), de ambitie uitgesproken om te streven naar 55% minder CO₂ - uitstoot in 2030 en een klimaatneutrale provincie in 2050.

Samen met de regiogemeenten werken wij, stapsgewijs, aan de Regionale Energie Strategie (RES) om gezamenlijk deze doelstelling voor onze regio na te streven. Lokaal werken wij met het duurzaamheidsprogramma aan het behalen van deze ambities. Vanuit het aandachtspunt "het bevorderen van de opwekking van hernieuwbare energie" hebben wij de "Visie Zon en wind Maasdriel" voorbereid. Met de vaststelling van deze visie geeft u richting aan en stelt u kaders vast waarbinnen projecten voor grootschalige opwek van zonne- en windenergie in Maasdriel kunnen worden ontwikkeld.

Korte toelichting op de visie

De Visie zon en wind is een sectorale visie op hoe Maasdriel tot 2030 wil omgaan met grootschalige opwek van duurzame energie (zon en wind) in het landschap. De visie is aanvullend op andere gemeentelijke beleidsdocumenten, zoals onder andere de Structuurvisie en plan-MER Maasdriel en bestemmingsplannen en een Bouwsteen voor de Omgevingsvisie.

Belangrijke uitgangspunten van de visie zijn de volgende. Waardevolle landschappelijke karakteristieken moeten behouden blijven, dan wel worden versterkt, bij ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie (zon en wind). Zon op dak heeft dan ook altijd de voorkeur boven ingrepen in het landschap. Om de klimaatdoelen te halen zal echter ook moeten worden gekeken naar mogelijkheden voor windenergie en (grootschalig) zon op land/water. Daarom is een kansenkaart ontwikkeld. Op deze kaart zijn gebieden aangewezen die de voorkeur hebben voor de plaatsing van windturbines en zonnepanelen. De basis voor deze kansenkaart is gelegd in de landschappelijke analyse, een digitale enquête onder inwoners van de gemeente, twee digitale werksessies, de ontvangen inspraak- en andere reacties op de concept visie, de ontwikkelingen in het RES-traject en een consultatie van de commissie Ruimte over de voorgestelde richting van de visie.

In de visie, welke een looptijd heeft tot 2030, is de zone rondom de snelweg A2 en het spoor aangewezen als kansrijk zoekgebied voor wind en grootschalig zon op land (tot een maximum van 20 hectare). Buiten deze zone blijft ruimte voor initiatieven, maar dan enkel

voor kleinschalige proefopstellingen, innovatieve projecten of lokaal geïnitieerde ontwikkelingen die breed gedragen en 100% coöperatief zijn.

Niet ieder landschapstype is even kansrijk. De komgronden lenen zich wat beter voor dergelijke initiatieven dan de uiterwaarden en de oeverwallen, waar de landschappelijke-, recreatieve- en natuurwaarden veel hoger zijn. Per zone, dus per landschapstype, zijn spelregels opgesteld voor het plaatsen van windturbines en het inpassen van zonnepanelen in het landschap. Daarnaast moeten de plannen bijdragen aan de omgeving. Immers investeren in duurzame energie betekent investeren in landschap én omgeving. Ook daarvoor worden een aantal randvoorwaarden meegegeven aan initiatiefnemers.

Participatie

Bij het voorbereiden van de visie zijn zo veel mogelijk de inwoners en belanghebbenden betrokken. In september 2020 is er een digitale enquête uitgezet over het onderwerp duurzame energie met de nadruk op zonne- en windenergie. De enquête is breed onder de aandacht gebracht via diverse communicatiekanalen en ook via een steekproef met een brief aan 4.000 huishoudens. In totaal hebben 538 respondenten gereageerd. Deze respons is voldoende om de resultaten van de enquête als representatief te beschouwen en mee te nemen in de visie. Verder zijn er twee digitale “bijeenkomsten” georganiseerd over het thema zon en wind. Ook zijn de opbrengsten van de ruimte ateliers die in het kader van de Concept RES zijn gehouden met inwoners en stakeholders uit Maasdriel gebruikt als input. De belangrijkste zaken die zijn opgehaald uit de enquête en uit de werksessies hebben betrekking op de locaties van mogelijke initiatieven, de randvoorwaarden voor de ontwikkeling van duurzame energie en de inpassing van zon (en wind) in het landschap. De resultaten uit de enquête vormen de hoofdmoot van de input, omdat hierbij veruit de meeste deelnemers waren betrokken.

Op 2 december 2020 hebben wij een concept visie gepubliceerd en voor 6 weken ter inzage gelegd voor inspraak. Tijdens en aansluitend op deze terinzagelegging hebben wij 12 reacties ontvangen van inwoners, belangenbehartigers en organisaties. Deze reacties hebben wij samengevat en voorzien van een voorlopige reactie in een concept van de nota van inspraak. Op basis van deze reacties alsmede van de nieuwste inzichten vanuit het traject van de Regionale Energiestrategie, hebben wij de voorgestelde beantwoording en een consulterende memo voorgelegd aan de raadscommissie Ruimte. In deze memo hebben wij een aantal voorstellen gedaan voor het aanscherpen en verfijnen van de visie ten opzichte van het concept. Naar aanleiding van de in- en voor de commissie gestelde vragen hebben wij nogmaals een aantal aanpassingen doorgevoerd welke hebben geleid tot de nu voorliggende Visie zon en wind Maasdriel. Alle wijzigingen hebben wij tevens verwerkt in de nota van inspraak en ambtelijke wijzigingen welke met een kopie van dit voorstel is toegezonden aan iedereen die heeft gereageerd.

Argumenten

1.1 De Visie zon en wind Maasdriel draagt bij aan de energietransitie en het reduceren van de CO₂ uitstoot.

Deze visie draagt bij aan de transitie van fossiele brandstoffen naar duurzame brandstoffen en het behalen van de landelijke, provinciale, regionale en lokale duurzaamheidsdoelstellingen om de CO₂ uitstoot te reduceren.

1.2 Met de visie houdt de gemeente regie over initiatieven voor zonne- en windenergie.

De visie geeft richting aan en stelt kaders waarbinnen op duurzame wijze grootschalig energie kan worden opgewekt in Maasdriel. In de visie, welke een looptijd heeft tot 2030, is de zone rondom de snelweg A2 en het spoor aangewezen als kansrijk zoekgebied voor wind en grootschalig zon op land. Voor grootschalige zonprojecten is hierbij een maximum oppervlakte van totaal 20 hectare opgenomen. Aan deze 20 hectare zal vanaf 2023 middels een tender invulling worden gegeven, zodat uw raad kan kiezen voor het beste plan/ de beste plannen. Buiten deze zone blijft ruimte voor initiatieven, maar dan enkel voor

Kerkstraat 45
Postbus 10.000
5330 GA Kerkdriel

T: 140418
F: 0418 638 800

info@maasdriel.nl
www.maasdriel.nl

IBAN:

NL47 BNGH 0285 0819 26

kleinschalige proefopstellingen, innovatieve projecten of lokaal geïnitieerde ontwikkelingen die breed gedragen én 100% coöperatief zijn.

1.3 *Met de visie wordt meerwaarde voor de omgeving gecreëerd.*

In hoofdstuk 4.2 van de visie zijn de regels waaraan initiatiefnemers van grootschalige energieprojecten (zoals windturbines en zonnevelden groter dan 2 hectare) zich moeten houden. Er moet gedurende de looptijd van het project jaarlijks worden afgedragen aan een omgevingsfonds en worden gestreefd naar het ten goede komen van de energie voor de omgeving tegen een aantrekkelijk tarief. Ook is vastgelegd dat er sprake moet zijn van minimaal 50 % coöperatief- lokaal eigendom. Hier wordt verzekerd dat inwoners kunnen meebeslissen en financieel kunnen participeren in het project.

1.4 *Bij windturbines ontvangen direct omwonenden een financiële compensatie.*

In hoofdstuk 4 van de visie is opgenomen dat een compensatieregeling voor direct omwonenden moet worden opgesteld door de initiatiefnemer. Op basis van deze regeling keert de initiatiefnemer een financiële vergoeding uit aan omwonenden die binnen 1 km van de windturbines wonen.

1.5 *Een notitie participatie energieprojecten en coöperatief lokaal eigendom wordt uitgewerkt.*

Voor toekomstige projecten willen wij graag richtlijnen opstellen voor het door initiatiefnemers op te stellen participatieplan. Het gaat dan naast procesparticipatie, waarbij aansluiting zal worden gezocht bij de regels die daarvoor zullen gaan gelden onder de Omgevingswet, ook om financiële participatie. Hoe kunnen inwoners financieel participeren in zon- en windprojecten. Verschillende soorten initiatieven zullen een verschillende aanpak vergen omdat het ene project een grotere impact zal hebben op de omgeving dan het andere project. Verder willen wij beschrijven wat onder minimaal 50 % coöperatief lokaal eigendom wordt verstaan. Wij bereiden deze notitie voor en leggen deze uiterlijk in 2022 aan u voor ter vaststelling. Deze activiteiten kunnen binnen het reguliere budget voor duurzaamheid worden uitgevoerd.

1.6 *De Visie zon en wind Maasdriel biedt duidelijkheid voor inwoners én initiatiefnemers.*

Met het vaststellen van deze visie weten inwoners wat zij wel en wat zij niet kunnen verwachten in hun omgeving en onder welke voorwaarden. Dit geldt ook voor de geïnteresseerde ontwikkelaars, energiecoöperatie(s) en grondeigenaren. Zij kunnen vooraf zelf bepalen of het wel of niet zinvol is om een initiatief voor te bereiden. Overigens betekent passen binnen de visie niet dat er direct een bouwtitel is of dat er vergunning kan worden verleend. Omdat zonnevelden en windturbines niet passen binnen de regels van de geldende bestemmingsplannen, zal altijd een ruimtelijke procedure moeten worden doorlopen waarbij alle ruimtelijke belangen moeten worden onderzocht en afgewogen. Daarbij wordt ook getoetst aan andere beleidsdocumenten en visies.

1.7 *Met deze visie kan Maasdriel bijdragen aan de Regionale Energiestrategie (RES)*

Het opstellen van deze visie heeft grotendeels parallel plaatsgevonden aan het in regionaal verband opgestelde Regionale Energie Strategie 1.0 van FruitDelta Rivierenland. "Zon op dak" staat in beide beleidsdocumenten voorop. Met de visie bieden we daarnaast, onder het stellen van regels en randvoorwaarden tot 2030, beperkt ruimte voor de ontwikkeling van enkele windturbines en maximaal 20 hectare zonnenveld in de zone langs de A2 en het spoor. Hiermee draagt Maasdriel bij aan de regionale opgave zoals verwoord in de Regionale Energie Strategie.

Kanttekeningen/risico's

Wel of niet een radarstation in Herwijnen

Er wordt gesproken over de mogelijkheid van een radarstation in Herwijnen. Er mogen geen nieuwe windturbines hoger dan 80 meter binnen 4 kilometer van een radarstation worden gebouwd en binnen 25 km kunnen hoge windturbines nog wel een versturende invloed

hebben op de radar. Met maatregelen (opstelling) kan de verstoring worden beperkt. Het centrale deel van Maasdiel (A2/spoor) ligt op ruim 10 kilometer van het mogelijke radarstation. Besluitvorming over het radarstation moet daarom gevolgd en bij initiatieven moet advies ingewonnen worden bij het Ministerie van Defensie

Rekening houden met laagvlieggebied

De Bommelerwaard is gelegen in een laagvlieggebied van Defensie. Voor het laagvlieggebied geldt geen wettelijke bescherming, echter het Ministerie van Defensie kan wel bezwaar maken op initiatieven die in deze laagvliegroutes liggen. Ook over dit onderwerp is daarom, per initiatief, overleg noodzakelijk.

Netcapaciteit Liander wordt versterkt en uitgebreid

De zonne- en windenergie die wordt opgewekt, moet op het elektriciteitsnetwerk worden aangesloten. Hierbij moet rekening gehouden worden met de beschikbare netcapaciteit van Liander. Het onderstation bij Zaltbommel zit op dit moment aan haar maximale capaciteit voor het terugontvangen van stroom. Een uitbreiding van het huidige onderstation in Zaltbommel wordt voorbereid en zal naar verwachting in 2023/2024 gereed zijn. Ook worden er de komende jaren nog andere maatregelen getroffen waaronder nieuwe kabels van het onderstation in Zaltbommel naar regelstations in Zuilichem en Velddriel. Tot 2023 kunnen naar verwachting geen nieuwe (nog niet gecontracteerde) grootschalige zon- en windprojecten worden aangesloten op het netwerk. Verder heeft de afstand van initiatieven tot een aansluitpunt zoals het onderstation of het regelstation invloed op de businesscase van zon- en windprojecten. Voor zonneprojecten moet gedacht worden aan maximaal 3 tot 5 km tot het onder- of regelstation. Voor windinitiatieven kan deze afstand is dit een afstand van ongeveer 10 km. Het combineren van zon en wind heeft de voorkeur, omdat er dan optimaal gebruik gemaakt wordt van het netwerk.

Programma duurzaamheid

Met het vaststellen van de Visie Zon en wind maken we grootschalige opwek van duurzame energie in Maasdiel mogelijk. Hiermee dragen we bij aan de reductie van de uitstoot van CO₂.

Financiën (incl. btw-effect)

De kosten voor het uitwerken en uitvoeren van de 3 actiepunten (zie onder "uitvoering") zijn beperkt en kunnen naar verwachting uit het reguliere jaarlijkse budget voor duurzaamheid worden gedekt, danwel uit de verwachte aanvullende bijdrage van het Rijk voor de Energietransitie/klimaatmaatregelen. In de Meicirculaire verwachten wij nieuws over de bijdrage van het Rijk voor dit onderwerp voor de komende jaren. De voor de uitwerking van de actiepunten in de visie te maken kosten bestaan uit:

Bedrijfsvoering

Alle gemeenten in de regio zijn bezig of hebben recent beleid voor zonne- en windenergie opgesteld of werken aan het actualiseren hiervan. Er heeft regelmatig afstemming plaatsgevonden maar elke gemeente zit hier in een andere fase of doorloopt een andersoortig traject. Gemeente Zaltbommel heeft op 18 maart het Zon- en windbeleid gemeente Zaltbommel vastgesteld. Dit beleid is intern opgesteld waarbij inwoners gelijktijdig met een al lopend project voor energiecafé's en warmtekringen zijn betrokken en geraadpleegd. Er is in overleg gebruikgemaakt van de basis van de in Zaltbommel gehouden enquête over duurzame energie welke voor Maasdiel is toegespitst op de onderwerpen zonne- en windenergie. Beide enquêtes hebben vervolgens weer de aanleiding en de basis gevormd voor een

Kerkstraat 45
Postbus 10.000
5330 GA Kerkdiel

T: 140418
F: 0418 638 800

info@maasdiel.nl
www.maasdiel.nl

IBAN:

NL47 BNGH 0285 0819 26

regio breed gehouden enquête in het kader van de RES. Zoals onder argument 1.7 is vermeld, sluiten de visie zon en wind Maasdriel en de RES 1.0 inclusief op elkaar aan. Dat geldt ook voor de in voorbereiding zijnde Omgevingsvisie Bommelerwaard.

Uitvoering

Planning

Na de vaststelling zal de visie worden gepubliceerd en ter inzage worden gelegd. Vanaf dat moment kunnen potentiële initiatiefnemers lezen wat er wel en wat er niet kan op basis van de visie. Het klantcontactcentrum zal op de hoogte worden gebracht van dit nieuwe beleid en dat geldt ook voor de medewerkers van team Ruimtelijke Ontwikkeling en de Omgevingsdienst Rivierenland.

Na vaststelling van de visie zijn er drie actiepunten welke de komende jaren worden uitgevoerd. Het gaat om de volgende actiepunten :

- *Een notitie van uitgangspunten voor participatie energieprojecten en coöperatief lokaal eigendom.*
Onder argument 1.5 beschreven wij dat een wij richtlijnen willen opstellen voor het door initiatiefnemers op te stellen participatieplan. Wij bereiden deze korte notitie voor en leggen deze uiterlijk in 2022 aan u voor ter vaststelling.
- *Eén omgevingsfonds voor energieprojecten in Maasdriel*
Zoals in argument 1.3 is vermeld moeten initiatiefnemers jaarlijks afdragen aan een omgevingsfonds. Het beheer van een fonds brengt kosten met zich mee en ook moet er toezicht worden gehouden op het fonds. Uit het oogpunt van kosten-efficiëntie wordt daarom voorgesteld om één fonds voor energieprojecten in Maasdriel op te richten in plaats van dat voor ieder initiatief een nieuw fonds moet worden opgericht. Met de initiatiefnemers van het Burgerwindpark A2 Lage Rooijen is overeengekomen dat zij een omgevingsfonds oprichten. Omdat afdracht aan het fonds pas actueel is nadat de turbines in productie genomen worden, zal dit fonds naar verwachting pas op zijn vroegst in 2022 worden ingesteld. Wij gaan met de initiatiefnemers van Burgerwindpark A2 Lage Rooijen de mogelijkheid onderzoeken om dit fonds zodanig in te richten dat dit fonds gemeente-breed voor energieprojecten kan worden ingericht. Alhoewel de oprichting en het beheer van dit fonds in eerste instantie voor rekening van de initiatiefnemer komt, zullen wij een bijdrage moeten leveren voor het verbreden van dit fonds. Omdat er maar één fonds hoeft te worden beheerd, wordt er bespaard op overheadkosten en komt er netto een groter deel van de bedragen die worden afgedragen aan het fonds ten goede van de verbetering van de natuur, het landschap, de recreatie en de leefbaarheid).
- *Tender voor een energieproject voor zonne-energie vanaf 2023*
Onder argument 1 is aangegeven dat een Tender (een vorm van aanbesteding waarbij initiatiefnemers een projectvoorstel kunnen indienen) zal worden voorbereid voor in totaal 20 hectare grootschalig zonne-energieproject op land en/of water. Deze tender zal moeten worden voorbereid en begeleid. Wij zullen in 2022 onderzoeken wat de kosten zijn voor het uitschrijven van deze tender zijn en of daar in 2023/2024 budget beschikbaar is. Zoals aangegeven onder “financiën” verwachten wij dat dit binnen het reguliere budget, danwel onder nog te ontvangen bijdragen van het Rijk voor de energietransitie.

Evaluatie van het beleid zal in 2029 plaatsvinden.

Kerkstraat 45
Postbus 10.000
5330 GA Kerkdriel

T: 140418
F: 0418 638 800

info@maasdriel.nl
www.maasdriel.nl

IBAN:

NL47 BNGH 0285 0819 26

Handhaving

De visie biedt geen bouwmogelijkheden. Van handhaving is daarom geen sprake.

Communicatie

Wij maken het vaststellen van de visie breed bekend via de gemeentepagina, website en social media. Inwoners en andere partijen welke hebben bijgedragen aan het opstellen van de visie of hebben gereageerd op het concept van de visie worden schriftelijk op de hoogte gebracht.

Evaluatie/ controle

In 2023 wordt een tender voorbereid. Op dat moment zal tevens een tussentijdse evaluatie plaatsvinden om te zien of bijsturing van de visie noodzakelijk is. Evaluatie van het beleid zal in beginsel in 2029 plaatsvinden. Wanneer er eerder signalen zijn dat de visie een ongewenst effect heeft of om andere redenen bijgesteld zou moeten worden, zal uw raad hierover worden geïnformeerd en een (tussentijdse) evaluatie plaatsvinden.

Nota van wijzigingen

Kerkstraat 45
Postbus 10.000
5330 GA Kerkdriel

T: 140418
F: 0418 638 800

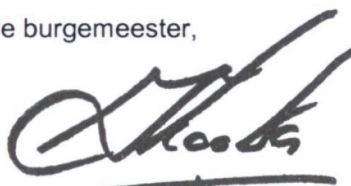
info@maasdriel.nl
www.maasdriel.nl

Burgemeester en wethouders van Maasdriel,
de secretaris,

G.T. Wildeman

de burgemeester,

H. van Kooten

IBAN:

NL47 BNGH 0285 0819 26

Bijlagen

Bijlage 1 Raadsbesluit

Bijlage 2 Visie zon en wind Maasdriel met als separatie bijlage 2a, enquête

Bijlage 3 Verslag van ingekomen reacties op de conceptvisie en ambtelijke wijzigingen